

Ἡμποροῦμεν μ' ὅλα ταῦτα νὰ εἴπωμεν, ὅτι, κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαπενταετίαν, ὁ λιμὴν τοῦ Πειραιῶς ἔλαβε προοδευτικώτερη ἐξέλιξι καὶ σὲ μερικὰ σημεῖα καὶ τακτικώτερη ἐξέλιξι χάρις στοῦ δαιμόνιο πνεῦμα τοῦ Καλλιμασιώτη καὶ τῶν ἄλλων πού τὸν βοηθοῦσαν, πού ἀφιέρωσε ὅλη του τὴν ζωὴ καὶ ὅλη του τὴ δύναμι στοῦ μεγάλο αὐτὸ ἔργον.

Τὰ ἔργα ταῦτα τοῦ μηχανικοῦ πολιτισμοῦ βεβαίως φέρουν μεγάλην πρόοδον οἰκονομικὴν, τῆς ὁποίας ὅμως τ' ἀποτελέσματα δὲν εἶναι ποτὲ ἀντιληπτὰ σ' ὅλη τὴν ἔκτασίν των, οὔτε ἡμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν καὶ ἀμέσως ἀντιληπτὰ. Ἐξ ἀντιθέτου, εἶναι δυνατόν στὰς ἀρχὰς νὰ συναντήσουμε τὴν ἐλάττωσιν τῶν ἐργατικῶν χειρῶν καὶ πολλὰ δυσάρεστα φαινόμενα. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ Κυβέρνησις θὰ δώσῃ ὅλη της τὴν προσοχήν, σὲ τρόπο πού ἡ μηχανικὴ ἐξέλιξις τοῦ λιμένος Πειραιῶς νὰ μὴ φέρῃ σὲ μιὰ ἀθλιότητα τὰς ἐργατικὰς τάξεις. Ἡ πρόοδος, διὰ νὰ εἶναι ὠφέλιμος, πρέπει νὰ ἔχῃ ἕνα βῆμα ὅχι πάρα πολὺ ταχύ. Ἀλλὰ ἐξ ἄλλου εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ ἡ πρόοδος θὰ ἔχῃ μεγάλον ἀντίκτυπον σὲ κάθε πρᾶγμα πού ἀφορᾷ τὴν ἐν γένει οἰκονομίαν. Καὶ ἡ ἐν γένει πρόοδος τοῦ λιμένος Πειραιῶς δὲν ἐξαρτᾶται μονάχα ἀπὸ τὴν μηχανικὴ αὐτὴ πρόοδο. Καὶ ἤθελα τοῦτο νὰ τὸ κάμω ἀντιληπτὸν σὲ ὅλους τοὺς διευθύνοντας, οἱ ὅποιοι εἶμαι βέβαιος ὅτι τὸ ἔχουν χωνέψει καλὰ καὶ γενικὰ σ' ὅλην τὴν διευθύνουσαν τάξιν τοῦ Πειραιῶς. Ἡ πρόοδος τοῦ Πειραιῶς ἐξαρτᾶται πολὺ ἀπὸ τὴν ἀρμονίαν πού θὰ ὑπάρχῃ στὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν. Μὴ λησμονήσετε ὅτι ὁ Πειραιεὺς ἐπέρασε κρίσιν πού ὀφείλεται στὴν διαταραχὴ τῶν σχέσεων αὐτῶν καὶ σὲ σημεῖο τέτοιο, πού νὰ διευκολύνῃ λιμενικὰ ἔργα σὲ γειτονικοὺς λιμένας πρὸς βλάβην τοῦ Πειραιῶς. Τοῦτο πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν της καὶ ἡ ἐργατικὴ τάξις, ὅπως πάντοτε στὰς ἀπαιτήσεις της καὶ νὰ περιορίζεται ἐντὸς τοῦ λογικοῦ, τοῦ δικαίου καὶ ἐντὸς τοῦ μέτρου ἐκείνου πού ἐξασφαλίζει τὴν εὐημερίαν τῆς πόλεως αὐτῆς, τὴν εὐημερίαν τοῦ λιμένος καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν εὐημερίαν αὐτῶν τῶν ἰδίων. Ἐλπίζω ὅτι οἱ λόγοι μου θὰ εἶναι ἀκουστοὶ καὶ εὐχομαι ἀπὸ σήμερον ἔναρξιν κινήσεως ταχύτης καὶ τακτικώτερης προόδου τοῦ λιμένος Πειραιῶς ἐν γένει.

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΓΕΓΜΑ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

(12 Ἀπριλίου 1937)

Κύριοι,

Με χαρὰν καὶ ὑπερηφάνειαν παρακολουθοῦμεν ὅλοι μας τὴν θριαμβευτικὴν πορείαν ἐν μέσῳ τῶν λαῶν τῆς Πελοποννήσου τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως μας,

τοῦ συμβόλου αὐτοῦ τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος καὶ τῆς συνεχείας τῶν ἐθνικῶν μας παραδόσεων, ἐκπροσώπου τῆς τάξεως, τῆς γαλήνης, τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς προόδου τῆς χώρας. Συνενοῦντες τὴν φωνὴν μας μετὰ τῆς φωνῆς τῶν ἀδελφῶν μας Πελοποννησίων ὡς ἀνακράζωμεν ὅλοι μας: Ζήτω ὁ Βασιλεὺς!

Καὶ τώρα, κύριοι, σὰς εὐχαριστῶ θερμὰ διὰ τὸ ὠραῖον γεῦμα, μὲ τὸ ὁποῖον μὲ ἐτιμήσατε. Εὐχαριστῶ καὶ τοὺς προλαλήσαντας, τὸν κ. Πρόεδρον τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Πειραιῶς καὶ τὸν Συνάδελφόν μου Ὑπουργὸν ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, διὰ τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν καλωσύνην, μὲ τὰς ὁποίας ἐθεώρησαν τὸ ἔργον μου. Δὲν ἔχω πολλὰ νὰ σὰς εἰπω ἀκόψε. Θὰ προσπαθῶ νὰ εἶμαι σύντομος.

Ἵστερα ἀπὸ ἕνα τὸσον εὐχάριστον γεῦμα, αἱ μακρὰ ἀγορεύσεις διατάσσουσιν τὴν εὐχαρίστησιν πού δίδει τὸ γεῦμα. Ἦθελα ν' ἀρχίσω, ὅπως ἔκαμα πρὸ μηνῶν, μὲ τὸ νὰ ἐξηγῶ τὴν ἀνάγκην καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς 4ης Αὐγούστου. Ἀλλὰ εἶμαι γεμάτος ἀπὸ τὴν πεποίθησιν, ὅτι τοῦτο εἶναι πλέον ἐντελῶς περιττόν.

Τὸ θεωρῶ περιττόν ὅχι μονάχα διότι εὐρίσκωμαι ἐμπρὸς σὲ σὰς, ἐμπρὸς ἀπὸ ἀνθρώπους μορφωμένους, πού ἀνήκουν εἰς τὸ ἀνώτερον στρώμα τῆς Κοινωνίας. Ὅχι μονάχα ὅταν ὁμιλῇ κανεὶς ἀπέναντί σας τὸ πρᾶγμα τοῦτο εἶναι περιττόν, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἀποτείνωμαι καὶ πρὸς ἀνθρώπους ἀπλουστέρους καὶ ὅταν ἀποτείνωμαι πρὸς τοὺς ἐργάτας καὶ πρὸς τοὺς ἀπλοὺς γεωργούς, ὅταν ἀποτείνωμαι πρὸς τοὺς καλοὺς καὶ τιμίους αὐτοὺς βιοπαλαιστάς, οἱ ὅποιοι πολλές φορές μοῦ ἐξηγοῦν τὴν ἀνάγκην καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς 4ης Αὐγούστου μὲ τέτοια πληρότητα ἰδεῶν καὶ μὲ τόσες ἀπόψεις νέες καὶ δι' ἑμένα ἀκόμη, ὥστε εἶδα ὅτι ἡ φωνή μου πλέον διὰ νὰ ἐξηγῇ τὰ πράγματα αὐτὰ θὰ ἦτο ἐντελῶς περιττή.

Ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ λησμονήσῃ κανεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἕνα πρᾶγμα. Καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἤθελα νὰ σὰς συστήσω νὰ τὸ ἔχετε διαρκῶς ὑπ' ὄψιν σας, σὲ σημεῖο πού πολλές φορές νὰ μὴ σὰς ἀφήνῃ καὶ νὰ κοιμάσθῃ ἡσυχοὶ μὲ τὸ νὰ τὸ ἀναλογίζεσθαι: πού εὐρισκόμεθα πρὸ τῆς 4ης Αὐγούστου! Νὰ μὴ λησμονήσετε ποτέ σας, ὅτι δὲν ἤμεθα τότε ἕνα ἔθνος, ἀλλὰ ἕνα σύμπλεγμα φατριῶν ἀλληλοσυμπλεκόμενων καὶ αἱ ὁποῖαι κατεξέσχιζαν τὸ πᾶν, μὴ λησμονήσετε ὅτι ὡς Κράτος εἴχομεν καταπέσει εἰς τὴν συνειδήσιν ὅλων τῶν Ἑθνῶν, ὥστε νὰ μᾶς θεωροῦν ἴσως καὶ ἐτοιμοθανάτους.

Νὰ μὴ λησμονήσετε ὅτι ἤμεθα ἄοπλοι καὶ ὅτι ἡ ἐθνικὴ μας ὀντότης ἐξηρτάτο ἀπὸ τὴν καλωσύνην καὶ τὸ ἔλεος τῶν ἄλλων. Νὰ μὴ λησμονήσετε ὅτι εἶχεν εἰσχωρήσει εἰς τὰ σπλάχνα μας ὁ ἐχθρὸς, ὁ ὁποῖος διέλυε τὸ πᾶν, τὴν Θρησκείαν, τὴν Πατρίδα, τὴν Οἰκογένειαν καὶ τὴν Κοινωνίαν καὶ ὁ ὁποῖος ἀπειλοῦσε νὰ ρίψῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν βαρβαρότητα καὶ εἰς τὸ θάραβρον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον εἶναι ζήτημα ἂν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐξέλθῃ ζῶσα. Νὰ μὴν τὰ λησμονήσετε αὐτὰ ποτέ. Διὰ τὴν πρᾶξιν τῆς 4ης Αὐγούστου ὑπέχομεν ἡμεῖς πᾶσαν τὴν εὐθύνην. Τί ἦτο ἡ πρᾶξις τῆς 4ης Αὐγούστου;

Εὐρομεν τὴν Ἑλληνικὴν Σημαίαν κυλιομένην εἰς τὸν θόρβον, καταπατημένην ἀπὸ τοὺς ἐρίζοντας καὶ ἀλληλομαχομένους πολίτας, εὐρομεν τὴν Σημαίαν μας καταξέσχιμένην καὶ θαμμένην μὲ τὸ κόκκινον χρώμα τὸ ὁποῖον γνωρίζετε ὅλοι σας, μὲ τὸ αἱματηρὸν αὐτὸ χρώμα. Καὶ τὴν συνερράψαμεν καὶ πάλιν, τὴν ἀνεκαινίσσαμεν, τὴν ἐπλύναμεν, τὴν εὐπρεπίσαμεν καὶ μὲ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Βασιλέως τὴν ἀνυψώσαμεν ὑψηλὰ μέσα στὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὰς ζητωκραυγὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ τώρα κυματίζει ἐξηγυγεμένη καὶ ὑπερήφανη καὶ σκορπᾷ ρίγη ἐθνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ σὲ ὅλους τοὺς Ἑλλήνας, μικροὺς καὶ μεγάλους. Αὐτὴ ἦταν ἡ πρᾶξις τῆς 4 Αὐγούστου. Καὶ τώρα ποιὸς θὰ ἦτο ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ ἦτο τόσον τρελλός, ὥστε νὰ ἀποτολμήσῃ ἐκεῖνο πού ἀνυψώσαμεν ἡμεῖς τόσον ὑψηλὰ, νὰ ἀποπειραθῇ νὰ ρίψῃ πάλιν κάτω εἰς τὸν θόρβον, ποιὸς θὰ ἦτο τόσον θρασύς καὶ παράφρων, ἐπαναλαμβάνω, διὰ νὰ καταστρέψῃ τὸ ἔργον τῆς 4ης Αὐγούστου; Καταλαβαίνετε λοιπὸν ὅλοι σας ὅτι ἡ 4η Αὐγούστου δὲν εἶναι πρᾶξις διαδακτικὴ καὶ παράφρων, ἐπαναλαμβάνω, εἶναι πρᾶξις διαρκῆς καὶ μόνιμος. Ἀφετηρία νέου μέλλοντος καὶ νέας ἐξελεύσεως τῆς χώρας. Ἐπιστροφή εἰς τὸ παρελθόν, τὸ καταδικασμένον αὐτὸ παρελθόν, εἶναι πλέον ἀπολύτως ἀδύνατον. Εἶναι γνωσταὶ εἰς ὅλους σας αἱ κατευθύνσεις τῆς νέας πολιτικῆς μας. Ἐμπορῶ νὰ τὰς συνοψίσω ἐδῶ τώρα εἰς ὀλίγας μόνον λέξεις:

Διὰ τὸν ἀγρότην, τὸ κύριον τοῦτο ὄργανον τῆς παραγωγῆς, τῆς πραγματικῆς παραγωγῆς νέων ἀγαθῶν, γνωρίζετε τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Κυβερνήσεώς μου. Εἶναι γνωστὰ εἰς σὰς τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἐλάβαμεν ὑπὲρ τῆς ἀγροτικῆς τάξεως καὶ τὰ ὁποῖα προσεχῶς θὰ τὰ συμπληρώσωμεν μὲ τὴν ρύθμισιν τῶν ἀγροτικῶν χρῶν.

Διὰ τὸν ἐργάτην, τὸ θῦμα τοῦτο τῶν ξένων μισθωτῶν οἱ ὁποῖοι ἐξήτησαν ν' ἀνατρέψουν τὸ πᾶν εἰς τὴν χώραν μας, γνωρίζετε τὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεώς μου. Ἡ ἐργατικὴ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι εἰς ὅλους γνωστή. Αὐτὴν τὴν πολιτικὴν τὴν συμπληροῦμεν τώρα μὲ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ ὀκταώρου εἰς τὰς ὑφαντουργικὰς βιομηχανίας, διὰ τὴν ὁποῖαν ἐπέκτασιν ὀφείλω ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἐργοδότες καὶ τοὺς βιομηχάνους διὰ τὴν πρόθυμον αὐτῶν συναίνεσιν. Ἡ μεσαία ἀστικὴ τάξις, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνήκετε πάντες οἱ ἔμποροι, οἱ βιομήχανοι, οἱ βιοτέχναι, διὰ νὰ ἐργασθῇ καὶ νὰ παραγάγῃ ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην τάξεως, ἀσφαλείας, γαλήνης καὶ ὁμαλότητος καὶ σταθερότητος τῆς πολιτικῆς καταστάσεως, διὰ νὰ μὴ φοβῆται σήμερον τί θὰ συμβῇ τὴν ἐπαύριον. Αὐτὴν τὴν ἀπόλυτον τάξιν, τὴν ἀσφάλειαν, τὴν γαλήνην καὶ τὴν ὁμαλότητα σὰς τὴν παρέχομεν ἐξ ὁλοκλήρου.

Ἐπὶ πλέον ἡ σωτηρία τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὰς φοβεράς νόσους, πού κατέστρεφον τὴν φυλὴν μας, ἀπὸ τὴν φυματίωσιν, ἀπὸ τὴν ἐλονοσίαν καὶ τὴν σφίλιν, αἱ ὁποῖαι λυμαινόνται τὸ ἑλληνικὸν σῶμα. Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν τέκνων μας. Ἡ σωτηρία τῆς Ἑλληνικῆς Νεολαίας ἀπὸ τοὺς δυνάμεις τῶν διαφθορῶν τῆς καὶ ἡ ἀνύψωσις αὐτῆς εἰς ἐπίπεδον ὥστε νὰ μᾶς διαδεχθῇ ἡ Νεολαία αὐτὴ

μίαν ημέραν, με ἐλπίδας καλλιτέρου μέλλοντος. Ἐπάνω εἰς τὸν σιδηροῦν αὐτὸν ὀπλισμὸν ἐθέσαμεν ὡς κορωνίδα τὸν καταρτισμὸν ἐθνικῆς ἀμύνης, στερεᾶς καὶ ἀνταποκρινομένης εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου μας. Καὶ τὸ σύνολον αὐτὸ ἐναρμονίζεται κατὰ τρόπον ὥστε τὸ ἓνα μέρος νὰ συμπληροῖ τὸ ἄλλο, διότι αἱ κολοσσιαῖαι δαπάναι, αἱ τεράστιαι δαπάναι τῶν πολλῶν δισεκατομμυρίων τὰς ὁποίας ὑφίστασθε ὅλοι σας διὰ τὸν ἐφοδιασμὸν τοῦ στρατοῦ καὶ διὰ τὴν ἀνάπλασιν αὐτοῦ, δὲν θὰ συνετέλουν εἰς τίποτε, ἐὰν ὑπεθέτομεν ὅτι, μέσα εἰς τὸν φοβερὸν αὐτὸν σιδηροῦν σκελετὸν τῶν πολεμικῶν δυνάμεών μας, ἤρχοντο ἄνθρωποι εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ κινδύνου, οἱ ὅποιοι εἶτε δὲν ἐπίστευον πλέον εἰς τὴν Πατρίδα των καὶ δὲν εἶχον ὄρεξιν νὰ πολεμήσουν ὑπὲρ αὐτῆς, εἶτε ἦσαν ἀπογοητευμένοι, διότι ἡσθάνθησαν τοὺς ἑαυτοὺς των ἐγκαταλελειμμένους, εἶτε ἦσαν διεφθαρμένοι ὡς νέοι καὶ δὲν ἡσθάνοντο πλέον τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ θυσιάσῃ κανεὶς τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὑπὲρ τοῦ συνόλου, εἶτε ἤρχοντο ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἦσαν κατεστραμμένοι κατὰ τὸ σῶμα ἀπὸ τὰς νόσους. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ποῦ σὰς ἀνέφερα πῶς θὰ ἦτο δυνατόν τὸ σύμπλεγμα αὐτὸ τῶν ἀνθρώπων, οἰαδήποτε κανόνια καὶ ὅπλα καὶ ἂν εἶχεν εἰς τὰς χεῖρας του, με οἰαδήποτε ἄρματα μάχης καὶ ἂν ἦτο ὀπλισμένον, πῶς θὰ ἦτο δυνατόν ἓνα τέτοιο σύμπλεγμα ἀνθρώπων νὰ νικήσῃ ὑπερασπιζόμενον τὴν Πατρίδα του; Βλέπετε λοιπὸν ὅτι αἱ δαπάναι, τὰς ὁποίας κάμνομεν διὰ τὴν Κοινωνικὴν πρόνοιαν, ὑπὲρ τῆς Ἑθνικῆς Ἀμύνης γίνονται. Καὶ αἱ δαπάναι τὰς ὁποίας κάμνομεν διὰ τὸν ἀγρότην καὶ διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῆς ἀγροτικῆς τάξεως, διὰ τὴν Ἑθνικὴν Ἀμυναν γίνονται. Καὶ αἱ φροντίδες, αἱ ὁποῖαι δίδονται διὰ σᾶς, ἄστοι τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὴν Ἑθνικὴν Ἀμυναν γίνονται. Καὶ αἱ θυσαίαι αἱ ὁποῖαι γίνονται διὰ τὸν ἐργάτην, διὰ τὴν Ἑθνικὴν Ἀμυναν γίνονται. Ὅπως διὰ τὴν Ἑθνικὴν Ἀμυναν γίνονται καὶ αἱ δαπάναι τὰς ὁποίας θὰ κάμωμεν διὰ τὰ παιδιὰ μας. Καὶ ἀντιστρόφως, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δαπανᾶται διὰ τὴν Ἑθνικὴν Ἀμυναν τῆς χώρας, σὰς καλύπτει, εἰς ὅλους σας ἐξασφαλίζει τὴν ἐργασίαν. Σὰς δίδει τὰ μέσα ν' ἀναπτυχθῇτε ἐν εἰρήνῃ, νὰ πλουτίσῃτε καὶ νὰ εὐημερήσῃτε ἐν εἰρήνῃ. Σὰς δίδει ἡ Ἑθνικὴ Ἀμυνα τὸ δικαίωμα τῆς ἐθνικῆς ὑπερηφανείας καὶ σὰς δίδει μετὰ τὸ βαθὺ τοῦτο αἶσθημα τῆς ὑπερηφανείας τὰ μέσα νὰ συναγωνίζεσθε εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀπέναντι τῶν ἡμετέρων σας, αἰσθανόμενοι ὅτι καὶ σεῖς εἰσθε ἰσχυροί. Καὶ τοῦτο ἀντανακλᾷ ἐπὶ τῆς ὁλῆς, ὅχι μόνον τῆς ἡθικῆς, καταστάσεως τῆς χώρας μας, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς αὐτῆς εὐημερίας. Βέβαια μετὰ τὸσον γοργὸν ρυθμὸν δὲν ἡμπορούσαμεν νὰ παρακολουθήσωμεν καὶ τὰ ἄλλα ἔργα τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν χώραν μας διὰ νὰ τὴν παραστήσουν εἰς τὴν βαθμίδα τοῦ πολιτισμοῦ ὃ ὁποῖος τῆς ἐμπρέπει.

Δὲν θὰ ἦτο δυνατόν παρὰ μετὰ μικρὰ μέσα νὰ θεραπεύσωμεν τὰς καλὰς τέχνας τῆς χώρας μας. Μετὰ ψυχία θεραπεύομεν τὰ ἄλλα ἔργα τοῦ πολιτισμοῦ. Μετὰ ψυχία θεραπεύομεν τὰς ἀνάγκας τὰς τουριστικὰς τῆς χώρας. Μετὰ ψυχία θεραπεύομεν τὰ τόσα ἄλλα πράγματα τῆς ἐκπολιτιστικῆς παραστάσεως.

Ἀλλὰ τί νὰ σὰς κάμωμεν; Δὲν εἴμεθα θαυματοποιοί! Δὲν ἦτο δυνατόν εἰς τόσο μικρὸν χρονικὸν διάστημα νὰ κάμωμεν ὅλα αὐτὰ μαζί. Ὅταν ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἀμυναν τῆς χώρας, ὅταν ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἀπόδοσιν τῆς μεγαλυτέρας ἀποδοτικότητος καὶ τὸν συντονισμὸν τῶν κλάδων τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παραγωγῆς, ὅταν πλέον ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τὰ βάρη τὰ οἰκονομικὰ τὰ ὁποῖα ἀνελάβομεν, τότε θὰ δυνηθῶμεν νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχήν μας καὶ εἰς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα μᾶς λείπουν.

Ἡ Ἑλλάς εἶναι μία ὠραία παρθένος, τὴν ὁποῖαν στολίζομεν μετὰ ὅλα τὰ στολίδια τὰ ὁποῖα τῆς πρέπουν, ἀλλὰ πρῶτα τῆς δίδομεν εἰς τὸ χέρι τῆς τὴν λόγχην, τὴν ἀσπίδα καὶ τὴν περικεφαλαίαν τῆς Ἀθηνᾶς.

Καὶ ὅταν ἔτσι τῆς δώσωμεν τὸ ὕψος τῆς θεᾶς, τότε πλέον θὰ τὴν στολίσωμεν καὶ μετὰ τὰ μικρότερα στολίδια.

Καὶ ὅλα αὐτὰ χωρὶς νὰ εὐλόγῃωμεν τὴν δραχμὴν μας καὶ ὅλα αὐτὰ χωρὶς νὰ προξενήσωμεν πληθωρισμὸν εἰς τὴν χώραν καὶ συγχρόνως αὐξάνοντες διαρκῶς τὸ κάλυμμα τῆς δραχμῆς μας. Καὶ ὅλα αὐτὰ ἐν μέσῳ τῶν δυσσιῶνων προβλέψεων, κατορθώνοντες νὰ κλείσωμεν τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ 36-37, σχεδὸν μετὰ ἰσοζύγιον. Καὶ λέγω σχεδὸν μετὰ ἰσοζύγιον, διότι προϋπολογιστικῶς παρουσιάζει μικρόν τι ἑλλειμμα, ἀπολογιστικῶς δὲν θὰ κλείσῃ μετὰ ἰσοζύγιον. Καὶ ὅλα αὐτὰ τρέφοντες τὴν πεποίθησιν ὅτι καὶ τὸν προϋπολογισμὸν 37-38 θὰ τὸν κλείσωμεν ἐπίσης μετὰ ἰσοζύγιον καὶ αὐξάνοντες συγχρόνως τὰ συναλλαγματικὰ ἀποθέματα τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς, ὥστε αὐτὴν τὴν στιγμὴν ποῦ σὰς ὁμιλῶ ἡ Ἐκδοτικὴ Τράπεζα νὰ ἔχῃ πολλὰς ἑκατοντάδας χιλιάδας λιρῶν περισσότερα, ἀπὸ ὅτι εἶχε τὴν 1 Ἰανουαρίου, ἀφοῦ ἐπλήρωσε καὶ ἐκαλοπλήρωσε τὰς τόσας ἀνάγκας τὰς συναλλαγματικὰς τῆς χώρας.

Βέβαια, γνωρίζω ὅτι ὑπῆρξαν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἐπερίμεναν μετὰ παλμοὺς ἀγωνίας τὴν οἰκονομικὴν ἡμῶν καταδaráθρῳσιν, διὰ νὰ λείψῃ ἡ Κυβέρνησις αὐτὴ ἀπὸ τὸ μέσον, καταστρεφόμενης οἰκονομικῶς τῆς χώρας καὶ οἱ ὅποιοι μετὰ λύπης των εἶδον ὅτι τὸ τοιοῦτον δὲν εἶναι δυνατόν. Τί νὰ τοὺς κάμωμεν; Θὰ εὐχηθῶμεν νὰ ἐπέλθῃ εἰς αὐτοὺς ἡ ἐξ ὕψους παρηγορία καὶ ὅπως ὁ Ὑψίστος χύσῃ βάλαμον εἰς τὸν πόνον τῆς ψυχῆς των.

Βέβαια δὴ αὐτὴ ἡ ἐσωτερικὴ δυναμικότης, τὴν ὁποῖαν ἀνέπτυξεν ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς καὶ ἐκδηλοῖ διὰ τῶν μυρίων αὐτῶν τρόπων, δὲν ἀφήνει ἀνεπηρέαστη καὶ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς χώρας. Ἡ Ἑλλάς, τῆς ὁποίας ἡ θέσις ἡ διεθνὴς τὴν ἐποχὴν τῆς καταπτώσεως καὶ τῆς ἀδυναμίας ἦτο ἀμφισβητήσιμος, σήμερα εὐρίσκεται εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ εἶναι ἀσφαλὴς εἰς τὴν Βαλκανικὴν, χάρις εἰς τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν συμμάχων της καὶ τὴν θεαίδητητα ὅτι ἡ Ἑλλάς εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς συμμαχικὰς αὐτῆς ὑποχρεώσεις. Ἡ Βαλκανικὴ Συνεννόησις τὸν παρελθόντα Μάϊον, ἰδίως δὲ τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐξηλθεν ἰσχυρότερα παρὰ ποτέ. Πάντοτε δὲ ὁργανισμὸς εἰρήνης ἐν τῇ Βαλκανικῇ, εἶναι εἰς ἐκ τῶν στερεωτέρων συνδυασμῶν τῆς Εὐρώπης.

Αὐτὴ εἶναι ἡ θέσις τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐξωτερικὴ. Ἡ θάσις τῆς πολιτικῆς μας ὑπῆρξε πάντοτε καὶ θὰ εἶναι πάντοτε ἡ ἀπόλυτος ἀλληλεγγύη μὲ τοὺς ἐν τῇ Βαλκανικῇ συμμάχους μας καὶ ἡ διατήρησις τῆς εἰρήνης. Ὅπως βλέπεις, αἱ προσπάθειά σου, Ἑλληνικὲ Λαέ, τὸ χρῆμα σου, αἱ θυσίαι σου, οἱ ἀγῶνες σου, δὲν ἐπῆγαν αὐτὴν τὴν φορὰν χαμένοι καὶ οὐτε θὰ πᾶνε χαμένοι ποτὲ εἰς τὸ μέλλον.

Πρὸ καιροῦ, εἰς τὸν πρῶτον λόγον τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησα, μετὰ τὴν 4 Αὐγούστου δηλαδὴ, εἰδοποίησα τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν ὅτι ὁ δρόμος τὸν ὁποῖον θὰ διανύσωμεν εἶναι πλήρης ἀκανθῶν καὶ τριβόλων. Ὅτι εἶναι ἀνηφορικὸς καὶ δύσκολος καὶ ὅτι θὰ ἀπητοῦντο διὰ τὰ φθάσωμεν εἰς τὴν κορυφὴν θυσίαι καὶ στερήσεις. Σὰς τὸ ἐπαναλαμβάνω καὶ τώρα, μολοντοὶ θὰ ἔπρεπε μετὰ τοὺς μῆνας οἱ ὁποῖοι παρήλθον νὰ εἶμαι ἀκόμη πολὺ περισσότερον αἰσιόδοξος. Ἀλλὰ μὴ ἀρέσει νὰ μὴ δημοσκοπῶ. Μοῦ ἀρέσει νὰ σὰς λέγω τὴν ἀλήθειαν καὶ σὰς ἐπαναλαμβάνω, ὅτι θὰ χρειασθοῦμε διὰ τὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τέρμα καὶ θυσίαι καὶ στερήσεις.

Διὰ τοῦτο θὰ εἶμαι πάντοτε εὐγνώμων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν, ὅτι περάσαμεν τὸ φοβερὸ αὐτὸ φθινόπωρον, τὸν χειμῶνα, καὶ ἐν μέρει τὴν ἀνοιξὶν κατόπιν μιᾶς ἐσεινῆς ἐσοδείας, τῆς περυσινῆς, μετὰ τὸν ἑλλείψεων διατροφῆς, ὅπως ἦτο τοῦ λαδιοῦ καὶ τὸς ἄλλων στερήσεων ἀγογγύστως, χωρὶς νὰ παρασυρθῇ ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐνόμισαν ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ πωλήσῃ τὸ μέλλον του γιὰ ἓνα μπουκαλάκι λάδι. Καὶ ἔχομεν πλήρη τὴν πεποίθησιν πρὸς αὐτὸν καὶ τὴν πίστιν του εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ὅτι θὰ τὰ περάσῃ ὅλα καὶ ἀρκεῖ ἓνας ἄνθρωπος νὰ θέλῃ νὰ ἐργάζεται, διὰ τὰ νικᾷ. Καὶ φθάνομεν ἤδη, κύριοι, εἰς τὰ πρόθυρα μιᾶς νέας ἐσοδείας μετὰ μεγάλων ἐλπίδων ὅτι θὰ εἶναι πολὺ καλλίτερα τῆς περυσινῆς. Ἰδίως ὀφείλω νὰ ἐξάρω, κύριοι, τῆς ἐμπορικῆς τάξεως τὴν ὑπομονήν, διὰ τὰς στερήσεις τὰς ὁποίας ὑπέστη.

Ἡ ἐμπορικὴ τάξις εὐρέθῃ ἐνώπιον ἐνὸς παγκοσμίου φαινομένου, τῆς ἀνατροπῆς ὧν τῶν ὄρων οἱ ὁποῖοι ἴσχυον μέχρι τοῦδε διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐμπορίας. Μία εὐκολος ἀναπροσαρμογὴ δὲν ἦτο δυνατόν καὶ βεβαίως ἐπηκολούθησαν ἐν τῇ τάξει ταύτῃ καὶ ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς πρὸς ἀναπροσαρμογὴν, μεγάλα ἀνωμαλίας καὶ μεγάλαι ζημίαι εἰς τὰ ἄτομα καὶ ἐν τούτοις δὲν ἀπεγοητεύθη. Θὰ ἤμουν εὐτυχὴς ἂν μπορούσα νὰ σὰς εἶπω ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπανέλθουν συντόμως οἱ χρόνοι τῆς ἐλευθέρως ἐμπορίας καὶ τῆς ἐλευθέρως οἰκονομίας.

Γνωρίζω ὅτι ἡ μορφή αὐτὴ τῆς οἰκονομίας ἦτο ἐκείνη ἡ ὁποία περισσότερον προσιδιάζει εἰς τὸν Ἑλληνα καὶ ὅτι ἡ ἐμπορία τῶν ἐλευθέρων συναλλαγῶν καὶ ἀνταλλαγῶν, εἶναι ἐκείνη τὴν ὁποίαν τὸ δαιμόνιον τοῦ Ἑλλήνος ἐμπόρου ἐκμεταλλεύεται καλλίτερα πάσης ἄλλης καὶ ἡ ὁποία πάντοτε τοῦ ἔδωσε τὴν νίκην εἰς τὸν συναγωνισμὸν μὲ τ' ἄλλα Ἑθνη. Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ σὰς δώσω μίαν τοιαύτην ἐλπίδα παρ' ὅλας τὰς φωνὰς τὰς ὁποίας

ἀκούομεν ἔξω ἐκαστοτε, τὰς ὑποδείξεις θεραπείας τῆς καταστάσεως αὐτῆς; Πῶς εἶναι δυνατόν, ὅταν βλέπωμεν ὅτι μεγάλα Κράτη, μεγάλα Ἑθνη, ἐπιμένουν εἰς τὸ σύστημα τῆς αὐταρκείας; Μία ἐλευθερία ἐμπορικῇ, μία ἐλευθερία οἰκονομικῇ πρέπει νὰ γίνῃ συγχρόνως ἀπὸ ὅλους, διότι ἂν μόνον ἓνα μεγάλο ἔθνος ἤθελε ἐξαίρῃ τὸν ἑαυτὸν του, τότε ἡ ἀσκήσις τῆς ἐλευθέρως αὐτῆς οἰκονομίας καθίσταται ἀδύνατος. Ἀλλὰ καὶ κάτι ἄλλο. Τὸ τονίζω αὐτὸ γιὰ τοὺς Ἑλληνας ἐμπόρους. Ὅτι δὲν ἔμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ σύστημα ἐλευθέρως οἰκονομίας παρὰ δι' ὅλα τὰ εἶδη καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ὑπάρχουσα ἡ ἐλευθερία τῆς οἰκονομίας, ἐὰν ἐξαίρεθῇ ἓνα ἀπὸ τὰ κυριώτερα εἶδη τῆς ἐμπορίας: δηλαδὴ ἡ ἐξαγωγή τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Εἶναι σὰν νὰ λέγωμεν ὅτι θὰ κάμωμεν ἐλευθερίαν ἐμπορίου δι' ὅλα τὰ εἶδη πλὴν τοῦ αἵτου. Δὲν ὑπάρχει τότε πλέον ἐλευθερία οἰκονομία. Εἶναι τὸ ἴδιο τότε καὶ ὅταν λέγωμεν, ὅτι θὰ εἶναι ἐλευθέρη ἡ ἐμπορία δι' ὅλα, πλὴν τῆς ἐξαγωγῆς καὶ τῆς ἐλευθέρως κινήσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας, τῆς μεταναστεύσεως.

Τότε μόνον θὰ εἶναι δυνατόν ἡ ἐλευθερία οἰκονομία νὰ εἶναι πραγματικὴ καὶ νὰ φέρῃ ὅλους τοὺς ἀγλαοὺς αὐτῆς καρπούς, ὅταν εἶναι ἐφαρμόσιμος ἀπ' ὅλους τοὺς λαοὺς καὶ δι' ὅλα τὰ εἶδη τοῦ ἐμπορίου. Ἀπέχομεν ὅμως πολὺ ἀπὸ τὴν τοιαύτην Ἑδέμ, διότι καὶ ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἀκούομεν ἐκαστοτε ὁμιλοῦντας ὑπὲρ τῆς ἐπανόδου τῆς ἐλευθέρως ἐμπορίας, δὲν τοὺς ἀκούομεν νὰ μᾶς δεδαισιῶν ὅτι καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ἐργασία θὰ εἶναι ἐλευθέρη νὰ κινήθῃ πρὸς ὅσας χώρας νομίζει ὅτι πρέπει νὰ πάῃ. Ἀπέχομεν ἀκόμη πολὺ. Διὰ τοῦτο πρέπει τὸ ἐμπόριόν μας καὶ ἡ οἰκονομία μας νὰ προσαρμοσθοῦν πρὸς τὴν κατάστασιν τῆς διευθυνομένης οἰκονομίας μὲ ὅλην τὴν προσπάθειαν, ὥς ἂν αὕτη νὰ πρόκειται νὰ διαρκῇ ἐπὶ καιρόν. Μὲ τοῦτο δὲν θέλω νὰ εἶπω ὅτι πρέπει ἡ διευθυνομένη οἰκονομία νὰ γίνῃ πιεστικὴ καὶ καταθλίβουσα τὴν ἐλευθέραν πρωτοβουλίαν. Θὰ ἦτο μέγιστον σφάλμα διὰ τὸν Κυβερνήτην τοῦ τόπου τούτου, νὰ παραγνωρίζῃ τὸ δαιμόνιον τοῦ Ἑλλήνος, τὸ ὁποῖον ἀνέπτυξεν ἡ ἐλευθερία αὐτοῦ πρωτοβουλία καὶ αὐτοβουλία.

Ὅσον εἶναι δυνατόν νὰ ἀφεθῇ χώρος ἐλευθερίας πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ἀρετῶν τούτων τοῦ Ἑλλήνος ἐμπόρου, τὸ Κράτος ὀφείλει νὰ τὸ πράξῃ. Ἀπ' ἐτέρου ὅμως καὶ σεῖς, ἔμποροι καὶ βιομηχανοὶ τοῦ Πειραιῶς, δὲν πρέπει νὰ παρίδητε τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ συστηματοποιήσετε τὴν ἐργασίαν σας, τοῦ νὰ μὴ σκέπτεσθε πλέον ὡς ἄτομα, ἀλλὰ ὡς ἐμπορικὴ τάξις ὁλόκληρος, τάξις ὅχι μόνον κοινωνικῇ, ἀλλὰ καὶ τάξις οἰκονομικῇ. Διότι, ὅπως εἶναι σήμερον τὰ πράγματα, ἀπέναντι τῶν στρατῶν τῶν ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων τῶν ἄλλων Κρατῶν, πρέπει νὰ ἀντιπαρτάζωμεν τὸν στρατὸν τῶν ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων τῶν ἰδικῶν μας, τὸν ἔχοντα τὴν ἰδίαν ὀργάνωσιν, ὅπως δώσῃ τὴν μεγαλύτεραν ἀπόδοσιν κατὰ τὸν συναγωνισμὸν.

Ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ἐμπόρους καὶ βιομηχάνους τοῦ Πειραιῶς, τοῦ μεγάλου τούτου κέντρου τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον ἀνέλαβε κατὰ τοὺς χρόνους τοὺς νεωτέρους τὴν παλαιὰν εὐκλειαν τῆς ἐποχῆς τῆς ἀκμῆς τῶν Ἀθηνῶν,

εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ λόγοι μου ἀντηχοῦν θαυτάτα καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τοὺς ἐπεξηγήσω περισσότερον. Ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς βιομηχάνους τοῦ Πειραιῶς, τοῦ μεγαλυτέρου κέντρου τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ εὗρουν ἀπήχησιν οἱ λόγοι μου καὶ ὅτι ἡ τάξις τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν βιομηχάνων καὶ ἰδίως τοῦ Πειραιῶς, θὰ ἀνταποκριθῇ εἰς αὐτοὺς πληρέστερα, ἐν πλήρει συναισθήσει τῶν καθηκόντων των καὶ πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν ἐν γένει καὶ πρὸς τὴν οἰκονομίαν τῆς χώρας καὶ πρὸς τὸ ἴδιον αὐτῶν συμφέρον.

Ἡ Κυβέρνησις θὰ δώσῃ πρὸς ὑμᾶς πᾶσαν τὴν ἀπαιτουμένην βοήθειαν. Βεβαίως δὲν πρέπει νὰ κρέμεσθε μόνον ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Πρέπει νὰ ἐνεργήτε πρωτοβούλως καὶ αὐτοδούλως, ἀλλὰ καὶ μὲ πλήρη τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁπισθεν ὑμῶν ἴσταται τὸ Κράτος, ἀποφασισμένον νὰ δώσῃ εἰς ὑμᾶς πᾶσαν τὴν ἐνίσχυσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν ὕλην.

Εἶμαι πράγματι εὐτυχὴς ἀπόψε εὐρισκόμενος ἐν μέσῳ ὑμῶν. Συνήθισα εἰς ἐπαγγελμα πραγματικόν, οὐχὶ θεωρητικόν καὶ ἀκαδημαϊκόν, ἀλλὰ ρεαλιστικόν. Εἰς ἐπαγγελμα τὸ ὅποιον μοῦ ἐπέβαλλε νὰ ἀντιμετωπίζω καθημερινῶς πραγματικὰς δυσκολίας καὶ νὰ προσπαθῶ νὰ τὰς ὑπερνικήσω οὐχὶ διὰ θεωριῶν καὶ δογμάτων, ἀλλὰ διὰ πραγματικῶν ἀγώνων καὶ πραγματικῆς ἐργασίας. Χαίρω πολὺ εὐρισκόμενος ἐν μέσῳ ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας ἐπαγγέλματος, ὅπως καὶ ἐγώ. Ἕνας μεγάλος φιλόσοφος τοῦ πολέμου θέλοντας νὰ δώσῃ τὸν ὁρισμὸν τῆς στρατηγικῆς εἶπεν: ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ τὸν εὕρῃ, ἀλλὰ μόνον ἡμπορεῖ νὰ εἴπῃ ποῖα εἶναι ἡ ἀσχολία ἢ ὁποία ὁμοιάζει περισσότερον καὶ εἶπε ὅτι εἶναι τὸ ἐμπόριον. Ἐπομένως εἵμεθα συνάδελφοι ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ ἐπαγγέλματος, καίτοι δὲν εὐρισκόμεθα μέσα εἰς τὸ αὐτὸ εἶδος ἐπαγγέλματος.

Σὰς χαιρετίζω λοιπὸν καὶ σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὰ αἰσθήματα τῆς πίστεως τὰ ὅποια μοῦ ἐξηγγείλατε καὶ διαβεβαιώσατε ἀπόψε διὰ τῶν κυρίων οἱ ὅποιοι προηγόρευσαν. Σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὰ αἰσθήματα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ κοινὸν ἡμῶν ἔργον, διότι τὸ ἔργον μας εἶναι κοινόν. Ἄν τοῦτο ἦτο μόνον ἰδικόν μου, δὲν θὰ εἶχε ἐλπίδας ἐπιτυχίας. Μόνον διότι τὸ αἰσθάνονται ὅλοι θαυμά, μόνον διότι ὅλοι εἴσθε ἀποφασισμένοι νὰ τὸ ὑποστηρίξετε, μόνον διότι προέρχεται ἀπὸ καθένα ἀπὸ σὰς καὶ ἐγὼ τὸ ὀλοκληρώσω καὶ τὸ ἐκδηλώσω, δι' αὐτὸν τὸν λόγον εἶναι προωρισμένον νὰ ἐπιτύχῃ πλήρως καὶ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε καὶ σεῖς μίαν ἡμέραν νὰ καυχᾶσθε ὅτι ὑπῆρξατε οἱ συντελεσταὶ του.

Μὲ αὐτὴν τὴν βεβαιότητα πίνω ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ τῆς ἀκμῆς τῆς ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς τάξεως τοῦ Πειραιῶς καὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος.

Πίνω ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ τῆς προόδου τοῦ Πειραιῶς, τῆς κυψέλης ταύτης, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ἐργάζονται καὶ ἀναπτύσσονται αἱ τάξεις σας. Πίνω ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.